

Villa Sandvigen

Tegning av Olav Skogseth

Villa Sandvigen Gnr 46/4 Sandviken Kaffé og Restaurant. Opprinnelig vertshus som ble bygget da Mosseveien sto ferdig i 1860. Det var en svenske, Nils Nilsen Aaslund, som da kom fra Hobøl som bygget huset og startet gjestgiveri. Stedet er skilt ut fra Dal gård. Fra ca 1900 til 1951 drev Hanna Michelet, "Hanna på Sandvigen", stedet og tok imot veifarende til alle døgnets tider. I 1951 ble det solgt til Sigurd Waage hvis kone Elsa Sørdring gjenåpnet stedet i 1956 og drev det som sitt hjertebarn i mange år. Da motorveien ble ferdig i 1970 kom stedet til sin fulle rett – den gamle idylliske trebygningen i en parkmessig utformet have tegnet av professor Karen Reistad (NLH) og med en "sukkenes bro" over en liten bekk som sildrer gjennom haven. Fra 1977 er stedet drevet av John Normann Henriksen, som solgte stedet til nye vertfolk i 2008. Fra 1922 og langt ut i 30-årene var Villa Sandvigen. sentrum for KNA's billøp på Gjersjøen.

Oppegård Historielags styre:

Leder: Egil Wenger
Tlf.: 66 80 27 89 / 97 74 90 02

E-mail: egil@wenger.no

Styremedlemmer:

Thea Wenche Sundt (kasserer)

Bjørn Engebretsen

Siri Iversen (sekretær)

Kari Hattestad

Revisor: Elisabeth Storløyken (gjenvalg)

Valgkomité: Egil Bakke, Marita Huseby og Odd-Ståle Indreeide

*****

Redaksjonskomité: Odd Ståle Indreeide, Egil Wenger og Bjørn Engebretsen

LEDEREN HAR ORDET

For oss som står sentralt i arbeidet med Historielaget, har det vært et meget aktivt år hittil. Det har nok ikke vært mange dager uten tanker på ”hva må gjøres for Historielaget nå?” Det skyldes flere ting. Kulturminneåret er en ting. Gjersjøbåten en annen. Kommunens jubileum om seks år ligger også å lure, selv om selve planleggingen ikke er kommet helt i gang.

Historielaget ble vel litt mer sentral aktør enn ventet i både planlegging og gjennomføring av Kulturminneårets aktiviteter. Men så har vi hørt at folk har latt seg imponere over stor aktivitet. Ja, det er vel nesten så det går litt rundt for oss av og til. Det blir ikke mindre aktivt til høsten. Vi starter allerede 20. august, kanskje rekker vi ikke å få ut dette medlemsbladet før det første arrangementet går av stabelen? Og så har vi satset stort i desember og påtatt oss arrangør-rollen for forestillingen ”Barfotjentenes jul” i Kolben. Spennende. Dere oppfordres til å være med som publikum i sin tid - det er den beste hjelp vi kan få.

Gjersjøbåten er kommet opp! Det har sikkert de fleste av dere sett i media. Det var spennende timer den 22. juni! Gudsjelov var det enklere enn ventet - og ikke verre. Nå er båten under behandling og i varetekt hos andre enn oss. Vi har spandert en egen omtale av begivenheten i dette bladet.

Og så har ”vi” – egentlig Gjersjøelvprosjektet - nådd et annet langsiktig mål. Utstillingene i Langbygningen er kommet på plass, og er vel beskuet opptil flere ganger av interesserte aktører og publikum. Det var et spennende møte med bl.a. mange tidligere beboere i Gjersjøelva på åpningsdagen i mai. Vi har også laget en egen liten omtale av denne begivenheten i bladet.

I løpet av året har vi også hatt en del kommunikasjon med Oppedgård Golfklubb, som har satt seg fore å forbedre seg når det gjelder forhold til miljø og natur, både i forhold til egne medlemmer og til nabolag. Vi i Historielaget ble bedt om å være behjelpelig med beskrivelser av historiske steder på og omkring banen på Østre Greverud. Tanken var å bruke dette i et orienteringshefte om banen og senere ved oppslag på banen. Et meget positivt samarbeid, spør dere meg.

Dere er nok kjent med at de siste 3 års kalendere har vært økonomiske suksesser for laget. Det skyldes helt sikkert dyktig innsats fra de ansvarlig for å lage produktene. Mye skyldes det også imponerende innsats fra et korps av selgere i vår egen midte, og salgsstedene på butikker osv. Og så har annonsørene vært gode mot oss. Det blir spennende å se om vi gjør det like bra med neste kalender. Siden vi ikke har greid å stable på bena mer eller mindre profesjonelle krefter til å gjøre jobben, har vi – de trauste frivillighetskrefter – måtte trå til selv. Vi håper og tror på et bra ”amatør” - resultat.

La oss ønske hverandre lykke til med resten av året, og de kommende årene.

Egil Wenger

PROTOKOLL

FRA ÅRSMØTE I OPPEGÅRD HISTORIELAG

på Østlikollen onsdag 4. mars 2009 kl 1900

Styreleder Egil Wenger ønsket velkommen. Han opplyste at Eivind Barcas foredrag om lokalforsvaret i Oppegård etter 2. verdenskrig dessverre måtte utgå. Det samme gjaldt et alternativt foredrag som også måtte utgå grunnet sykdom.

16 fremmøtte var til stede under hele årsmøtet; i tillegg var det et par medlemmer som kom sent/gikk tidlig. Årsmøtet var følgende beslutningsdyktig i.h.h.t vedtektene.

1. **Konstituering**

Styreleder opplyste at det var gjort en feil i innkallelsen til årsmøtet. ”Konstituering” og ”Valg av møteleder, referent og 2 medlemmer til å undertegne protokollen” var satt opp som to punkter på dagsorden mens det i henhold til vedtektenes § 1 skal behandles under samme punkt. Dagsorden ble justert overensstemmende ved at pkt 1 og 2 ble slått sammen og nummerrekkefølgen på de påfølgende punkter tilsvarende forrykket.

Styreleder opplyste videre at årsmøtet var rettidig kunngjort i.h.h.t vedtektene - med annonse i Østlandets Blad og Lokalavisen samt i medlemsblad nr 1/2009.

Til møteleder ble styreleder Egil Wenger valgt.

Til referent ble Marita Huseby valgt.

Til å medundertegne protokollen ble Molle Bjørgeas og Geir Bagge-Skarheim valgt.

2. **Godkjenning av årsberetningen**

Årsberetningen ble ansett som lest av de fremmøtte. Wenger beklaget at par trykkfeil (bl.a at det stod ”utkast” i medlemsbladet) og kommenterte deretter mer utfyllende de enkelte punkter samt besvarte en del spørsmål.

Årsberetningen ble godkjent.

3. **Godkjenning av regnskap**

Kasserer og regnskapsansvarlige Thea Wenche Sundt hadde sykdomsforfall og det var derfor Wenger som førte ordet. I det endelige, reviderte regnskapet var det foretatt en korreksjon i forhold til det som fremkom i medlemsbladet, således:

Avsetning (stokkebåt)/disp (bud)   kr 10.000, rettet til kr 30.000

Årets resultat   kr 37.746, rettet til kr 17.746

Regnskapet var revidert og undertegnet av revisor pr 1. mars. Revisorrapport ble etterlyst – revisor vil bli anmodet om å fremlegge dette. Et regnskapssammendrag ble utdelt. Wenger kommenterte enkeltposter og besvarte spørsmål, bl.a. hvorledes

inntektene for kalendersalget fordeler seg på gammelt og nytt år. Historielagets økonomi er fremdeles svært godt takket være de siste års kalendersalg. Bjørn Lunder redegjorde mer detaljert om fremdriften av stokkbåtprosjektet og forventede utgifter relatert til dette.

Med nevnte korrigeringer ble regnskapet godkjent.

4. Fastsettelse av kontingent for 2010

Styrets forslag om å beholde kontingenten uendret (kr 150,- for enkeltmedlem/familiemedlemskap, med samme adresse) ble godkjent.

5. Budsjett for 2009

Årsmøtet mente at vi burde ha ambisjoner om rekruttering av nye medlemmer, og økte dermed budsjettert kontingent fra kr 43.000 til kr 45.000. Budsjetterte inntekter fra hefter og kalender ble øket fra kr 70.000 til kr 80.000. Det ble fremsatt forslag om at et beløp til styrets disposisjon skulle økes med kr 10.000 til kr 30.000 – dette ble vedtatt av de fremmøtte. Det fremkom ønske om et noe mer spesifisert budsjett fra neste år av.

Med nevnte endringer ble budsjettet godkjent med et underskudd på kr. 18.000.

6. Framsatt forslag – vedtektsendringer:

Bakgrunnen for forslaget om vedtektsendringene ble diskutert. Med noen justeringer av foreslått, ny tekst, ble følgende vedtatt:

§ 4 Styret

Et styre på fem medlemmer, velges av årsmøtet. Blant disse velges lederen for ett år om gangen. Lederen har dobbeltstemme ved stemmelikhet. Av de fire styremedlemmene velges to for 2 år, og de andre to for 2 år, annet hvert år. Styret konstituerer seg selv med nestleder, sekretær og kasserer, og fordeler andre arbeidsoppgaver på styrets medlemmer. Styret kan sette sammen arbeidsgrupper som også involverer medlemmer av laget utenom styret..

Det skal legges vekt på å få en geografisk spredning av styremedlemmene.

Styret er vedtaksført når minst 3 styremedlemmer er til stede.

Årsmøtet velger revisor og en valgkomité på 3 medlemmer for ett år om gangen.

§ 5 Æresmedlemskap

Æresmedlemmer utnevnes av styret. Begrunnet forslag om æresmedlemskap kan fremmes av medlemmene overfor styret. Æresmedlemskap i Oppegård

Historielag kan tildeles medlem som har gjort en ekstraordinær innsats for fremme av lagets formål. Æresmedlem får et diplom, og fritas for å betale medlemskontingent.

Tidligere § 6 favnet både bestemmelser om vedtektsendringer og om oppløsning.

Paragrafen ble foreslått delt i nye § 7, med bestemmelse om varslingstid for vedtektsendringer, og § 8. Disse paragrafene ble vedtatt.

§ 7 Vedtektsendringer

Forslag til endring av vedtektene meldes medlemmene minst 2 uker før årsmøtet. Ved endring av vedtektene kreves minst 2/3 flertall av de fram møtte medlemmer på årsmøtet.

§ 8 Oppløsning

Oppløsning av historielaget kan bare bestemmes av årsmøtet med 2/3 flertall. Lagets eiendeler skal i så tilfelle forvaltes av Follo Historielag inntil et nytt historielag stiftes.

7. Valg av leder, styremedlemmer, revisor og valgkomité

Valgkomitéen hadde bestått av Eivind Barca, Gunnar Bjørland og Jon Sjødal. Etter litt diskusjon bl.a. om valgperioder for de enkelte styremedlemmene ble følgende valg foretatt:

Egil Wenger, Ares vei 4, 1413 Tårnåsen, ble valgt til leder for 1 år.

Øvrige styremedlemmer:

- Thea Wenche Sundt (gjenvalg - 2 år),
Roald Amundsens v 115 a, 1420 Svartskog
- Bjørn Engebretsen (gjenvalg - 2 år), Møllevn. 4, 1415 Oppegård
- Siri Iversen (ikke på valg, 1 år gjenstår)
Roald Amundsens v 161, 1420 Svartskog
- Kari Hattestad (ny - 1 år), Skivn. 221, 1415 Oppegård

Elisabeth Storløkken ble gjenvalgt som revisor for 1 år.

De avtroppende styremedlemmene Egil Bakke, Odd Ståle Indreeide og Marita Huseby ble valgt til ny valgkomité.

De utgående styremedlemmer Egil Bakke, Odd Ståle Indreeide, Karsten Høy og Marita Huseby ble takket av på en hyggelig måte.

Årsmøtet hevet.

Trollåsen, 4. mars/3. april 2009

Marita Huseby, referent
(sign.)

Molle Bjørgaas
(sign.)

Geir Bagge-Skarheim
(sign.)

OPPEGÅRDS HISTORIE. Del 4.

Historielaget har i løpet av tre nummer av medlemsbladet, gjengitt ”Oppegårds Historie”, slik den ble nedskrevet av daværende formann i Historielaget, Erik Ballangrud, i 2004.

Ballangrud hadde til hensikt å søke å få beskrivelsene utgitt som temahefte, men rakk ikke det før han av helsemessige årsaker ga seg som formann. Hans manus er i uredigert form benyttet som artikkelserie i medlemsbladet.

Dette er altså siste del, som omfatter tiden etter 1915, da kommunen ble skilt fra Nesodden og til i dag, med kort omtale av en del sentrale samfunnsområder i kommunen.

I tidligere utgaver er historien beskrevet slik:

Del 1: Medlemsbladet 1-2008: Den riktig gamle historien, opp til ca. Svartedauen, slik historikerne mener de tidene har fortont seg.

Del 2: Medlemsbladet 2-2008: Tiden etter Svartedauen, og opp til Oppegård ble egen kommune i 1915.

Del 3: Medlemsbladet 1-2009: Vår historie etter 1915, med fokus på en del sentrale samfunnsområder.

Dette nummer tar for seg resten av Erik Ballangruds Oppegård-historie, dvs de sentrale samfunnsområdene som tidligere ikke er behandlet.

Med dette er altså Ballangruds beskrivelse av Oppegårds historie formidlet. Kanskje kan den bli et hjelpemiddel for kommunens historiefremstilling ved 100-årsjubileet i 2015, se bl.a. omtale av dette annet sted i bladet.

Lykke til med lesingen - også denne gang.

Egil Wenger, leder.

Velforeninger

Fra 1908, da de store utparselleringene begynte i Oppegård syd og på Kolbotn, så har det eksistert en rekke slike foreninger i bygda. Alle har selvfølgelig som formål å ivareta medlemmenes interesser.

Det var velene som fikk ordnet med de første veiene og fikk gjort de såpass i stand at kommunen kunne overta senere. De ordnet med belysning, snø-brøyting, strøing osv.

De eldste veiene var nok bare så som så, for det var en uendelighet av klager i lokalpressen over veiernes tilstand, men også om andre forhold.

Velene var også pådrivere for å få til vann- og kloakkordninger, bedre tog- og bussforbindelser. Lekeplasser, barnehager, skoler og idrettsanlegg ble det også mast på. De tok seg også av trivselen for beboerne med forskjellige tilstelninger, og for å skaffe penger ble det arrangert basarer, revyer osv.

Det hele startet 16. februar 1908 med Selskabet Oppegaard og Kullebunds Vel. Å ha ett vel for både Oppegård syd og Kolbotn holdt ikke lenge. Velet ble derfor delt allerede i 1911 og vi fikk Oppegaard Vel og Kullebund Vel. Spesielt Oppegård Vel har gjennom alle år drevet meget aktivt med grendehus, kino og ikke minst, eget vannverk.

Etter hvert kom det velforeninger og nybyggerforeninger for alle utbyggingsområder, og i dag er det mange steder grendelag og sameierforeninger som tar seg av de helt lokale saker.

Kulturlivet

Folk hadde fra første stund behov for å komme sammen både for å ha det hyggelig og for å kunne dyrke felles interesser. Foreninger av alle slag grodde opp som paddehatter. Noen hadde et kort liv, andre lever i beste velgående.

For å illustrere bredden nevner jeg i fleng: Kolbotn Bridgeklubb, Myrvoll Sjakklubb, Oppegård Filatelistklubb, Kolbotn hagelag, Oppegård husflidslag, Lions, I.O.G.T., Rotary, Sanitetsforeninger, Oppegård jeger og fiskerforening, Naturvernforbundet, pensjonistforeninger, Oppegård Revmatikerforening, Myrvollspretten, husmorlag, avholdslosje, sangkor, musikkorps osv. osv. – og i 1986 fikk vi Oppegård Historielag.

En forening vil jeg nevne spesielt, det er Landstormen. Den var og er en ”eksklusiv herreklubb”. Da foreningen ble stiftet i 1916 sto samfunnsoppgavene i kø i Oppegårdbygda og denne foreningen tok flere viktige oppgaver på sine skuldre. Den tok initiativ til dannelsen av Oppegård sparebank, guttemusikkorps og ungdomskorps. De arrangerte den første 17. mai-feiringen, de første skøyteløp, hopprenn og mange andre ting. Foreningen lever fortsatt i beste velgående.

Oppegård Vels lokale (Grendehuset).. Fra en avskjedsfest for stasjonsmester Olaus Hansen i juni 1919..

I 1919 får Oppegård vel ferdig sitt forsamlingslokale, det som i dag kalles Grendehuset. I 1922 blir det kino her, med stumfilmer og ledsagende pianomusikk. Etter hvert blir det vanlig å vise film også andre steder. På Fjelltun, Myrvoll, var det kinodrift fra 1950 til 1965. Den største kinoen blir på Samfunnet, i Skogveien, som driver på helt til Samfunnshuset kommer med mer tidsriktige lokaler i 1963. Interessen for film dapper imidlertid av og nå er det ikke lenger fast kino i bygden.

Forfatteren Oskar Braaten leder en komite under Kolbotn vel som søker stat og kommune om bidrag for opprettelse av et folkebibliotek. Dette blir en realitet i 1922 og vokser til det i dag kanskje er kommunens største kulturinstitusjon. Kommunen starter med musikkskole som utvikler seg til Oppegård kommunes kulturskole.

Dramatiske foreninger blir dannet både på Kolbotn og på Oppegård i 1920-årene og de fremfører en rekke skuespill. De enkelte foreninger og lag danner revygrupper hvor de harselerer over dette og hint. Kolbotn Idrettsklubb har sin KIK-revy og Oppegård Idrettslag sin OI-revy.

I den siste tiden har vi hatt store oppsetninger i Samfunnshuset av grupper som Opal og Scenario, men Samfunnshuset er ikke egnet for slikt, så tanken om et nytt Kulturhus melder seg. Dette er nå under bygging og skal stå ferdig i 2005/06.

I 1921 får vi den første speidertroppen på Kolbotn og etter hvert også på Oppegård og Myrvoll. Etter krigen blir det også egen tropp på Solbråtan. Først i 1927 kommer pikene med. Etter 1978 er gutte- og pikespeiding slått sammen.

Kolbotn damekor. Stiftet i 1924.

Sangkor og musikkforeninger gror også frem. Disse underholder på større tilstelninger. I den siste tiden blir det hele mer spesialisert og mye av virksomheten er knyttet til kirken. Skoleorkestrene er til å begynne bare for gutter, først nå i den senere tid har jentene sluppet til. Noe har jentene for seg selv, de har fått sitt eget drillkorps i 1969, Kolbotngarden.

Bygden har også fostret flere bildende kunstnere og nå har vi både maleklubb og kunstforening.

Idrett og sport

Oppegård Idrettslag ble stiftet i 1907 og er det eldste i kommunen.

I 1915 blir Kullebunden Idrætsklubb (KIK), populært kalt "Kikken", stiftet. Dette er forløperen til Kolbotn Idrettslag (KIL), som vi har i dag.

På Ljansbruket får vi i 1924 idrettsforeningen Hjort, som i 1940 går inn i det nystiftede Svartskog idrettsforening.

Før krigen var det et stort sosialt skille i idretten. I 1924 får vi Kolbotn Arbeideridrettslag og i 1930 Oppegård Arbeidernes Idrettsforening. Vi har også registrert Myrvoll arbeideridrettslag. Like etter krigen går Kolbotn Idrettsklubb sammen med Kolbotn Arbeideridrettslag og danner Kolbotn idrettslag. Også de andre arbeideridrettslagene oppløses eller går inn i andre lag.

I 1934 får vi Kolbotn skøyteklubb, en utbrytergruppe fra KIK. Denne klubben går også inn i KIL etter krigen.

Til å begynne med hadde man ikke idrettsplasser, så en måtte benytte tilfeldige ”løkker”, landeveien, is på vannene eller skogen. Det blir bygget flere hoppbakker og det er nok vinteridrettene som er mest fremtredende den første tiden. På 1920-tallet blir det idrettsplass ved nåværende Dalens gartneri og først i 1938 blir det åpnet en koksgrusbane på Sofiemyr som de siste årene har blitt til Sofiemyr Idrettspark med tilhørende idrettshall, klubbhus mm. I Oppegård syd kommer det idrettsanlegg på Østre Greverud sammen med en 18-hulls golfbane.

Nybakken i 1920, lå i det vi nå kaller Skrenten.

Seniorene i Oppegård Idrettslag stifter Oldermannslauget i 1955 som senere bygger hytte på Laugskollen på en 28 mål stor tomt, skjenket av Eivind Sundt. Badstuen ble anlagt i 1976.

I 1968 blir en lysløype, den gang landets lengste, innviet. Den går fra Fløisbonn til Sætreskogen. Løypa får også forbindelse til Myrvoll. En avstikker til Laugskollen kom i 1970.

Bygden har fostret flere kjente idrettsutøvere. Spesielt innen bryting hvor John Rønningens to OL-gull topper listen. Trine Hattestad har også OL-gull i spyd og flere av KIL's fotballspillende damer var med på OL-laget.

Navnestrid

Foranledningen var at det ble gjennomført en ny rettskrivning i 1918. NSB sendte da en henvendelse til kommunene i landet om ikke rettskrivningen skulle gjennomføres i stasjonsnavnene. Oppegaard ble til Oppegård og Myrvold ble til Myrvoll. Dette var det ikke så mye disputt om, men på Kullebunden bodde forfatteren Oskar Braaten. Han foreslo at stedet burde hete Kolbotn. Det mente han var mer norsk en det danskpregede Kullebunden. En heftig avisdebatt fulgte.

Da saken kom til herredsstyret stemte samtlige, utenom ordføreren, for å beholde Kullebunden. Til tross for denne massive beslutningen bestemte departementet at stasjonsnavnet skulle være Kolbotn, og etter noen år ble dette stort sett godtatt av befolkningen.

Elektrisitetsforsyning og fjernvarme

Noe av det første den nye kommunen tok fatt i var elektrisitetsforsyning. De gikk sammen med kommunene Kråkstad (inkl. Ski), Ås, Frogn, Drøbak og Nesodden. Dette ble kalt Follo Kraftselskap med kjøpmann Emil Hansen på Oppegård som formann.

Oppegård kommunale elektrisitetsverk ble også dannet og 8. juli 1917 kunne de første i Oppegård tenne lyset med strøm fra Kykkelsrud.

Den første hovedtransformator sto ved nåværende Oppegård idrettsplass. I 1934 ble denne trafoen flyttet til Myrvoll og i 1970 fikk vi en til på Tårnåsen, senere også på Trollåsen.

Kodak var det første firmaet i Oppegård som ble tilknyttet fjernvarme fra Holmlia. Dette skjedde i 1986. De andre firmaene på Mastemyr, og også Kolbotn sentrum, ble tilknyttet etter hvert.

I 1994 ble Elektrisitetsverket solgt til Akershus Energiverk.

Bank

I 1917 blir Oppegård Sparebank stiftet etter initiativ fra foreningen Landstormen. Det begynte med et par timers kontortid en gang i uken. De fikk etter hvert filial i Oppegård syd og på Tårnåsen senter.

Den norske Creditbank etablerer seg på Trollåsen i 1983, men flytter til Kolbotn Terrasse i 1996 og er nå fusjonert med Gjensidige NOR til DNBNor. Foreløpig har disse to bankene hvert sitt kontor.

Kredittkassen etablerte seg i Samfunnshuset i 1966. Hadde en filial på Landerudsenteret fra 1966 til 1999. Flyttet inn i egen gård, Solgården, og heter nå Nordea.

Næringsliv

Landhandlerier dukket opp i alle tettstedene, den første på Sætrøhøiden i 1881. Etter hvert kom det også spesialforretninger. Bakerier og andre håndverksbedrifter var det mange av. Fra slutten av 1960-tallet begynner handlesentrene å komme med sine selvbetjeningsbutikker. Den lokale kjøpmann må legge ned.

Fra h.Oppegaard trævarefabrik, Union Farveri og Silkeveveri A/S og Greverud skole. Ca 1920

Ljansbruket fortsetter å være den dominerende faktor innenfor næringslivet helt frem til slutten av 30-årene. Det er en del sager og møller i virksomhet ved Sætrebekken og Greverudbekken. Ved Greverudbekken ble det ca 1900 anlagt et teglverk som aldri ble fullført. Bare fabrikkpipen står igjen som et synlig minne. Her kommer også en trevarefabrikk i 1918, men som brant allerede i 1923. Senere kom det farverier og silkeveveri som etter krigen gikk inn i Odlo fabrikker som var en stor arbeidsplass frem til 1970-tallet, da produksjonen etter hvert ble flyttet utenlands. Byggmester Oscar Hansen har bygget ferdig ”Rasten” i 1915 med selvproduserte sementhulstener. Han fortsetter denne produksjonen i kjelleretasjen og bygger flere hus i kommunen med disse stenene. Han støper også portstolper og lignende. På begynnelsen av 1930-tallet får han også oppdraget med å bygge Ingierstrand bad, men her i betong.

I 1937 får vi en møbelfabrikk på Ljansbruket, Edvardsen og Bakkerud. Denne fabrikkens var forløperen til det kjente Hov møbler. I 1951 kommer Efa Eelektro til Myrvoll, en meget ekspanderende virksomhet som etter hvert må flytte produksjonen andre steder, men beholder salgfunksjonene her.

Fra begynnelsen av 1960-årene kommer den ene store bedriften etter den andre til bygden vår. Vår nærhet til Oslo og, etter hvert, bedre kommunikasjoner, gjør kommunen attraktiv. Strukturendringer fører imidlertid til at, spesielt, industriforetak må gi seg. Remfabrikken og Sætre er en saga blott og Kodak er nå bare en skygge av seg selv.

På begynnelsen av 1970-tallet legger Ivar Løge grunnlaget for sitt postordreimperium. Et annet stort postordrefirma, Ellos, slår seg også ned i kommunen vår.

I 1983 flytter de første gjester inn på Müllerhotellet på Mastemyr.

I den siste tiden er det kommet et utall av firmaer til kommunen vår, noen er døgnfluer, men mange består. Handelslekkasjen i kommunen er stor og i disse dager (2004) starter arbeidet med utbyggingen av Kolbotn Vest. Når Kulturhuset er ferdig starter rivingen av Samfunnshuset og ombygging av Solgården for å gi plass til et stort kjøpesenter og en god del boliger.

Fords nybygg (1962) som nå huser DFDS. Sofiemyr "stadion" i bakgrunnen

Lensmannsetaten

Departementet godtar deling av Nesodden lensmannsdistrikt i 1922 mot at kommunen dekker en del av lønnen. Lensmann O Jokstad blir tilsatt og hadde bolig og kontor i egen villa der Edv Griegs v 1 er i dag. Han var lensmann fra 1922 til mai 1943 da han ble avsatt av NS-myndighetene.

Lensmann Drag ble utnevnt 8 mai 1945. Flyttet fra Oppegård syd i 1951 til sitt eget hus, Bakkegården, Skivn 61, med kontor i underetasjen. Flyttet til Sentrumsbygget i 1973. Nå lokale i Liaveien 13. Kjell Bjelbøle er lensmann 1972-94. Magne Rykhus blir ny lensmann til 1999 etter å ha vært lensmann på Nesodden 1989-94. Fra 1999 er Karl Erik Isaksen lensmann

Forsvar og krig

Den første verdenskrig førte til dyrtid og mangel på mange ting. Det ble derfor opprettet provianteringsråd, i Oppegård som andre steder, som skulle prøve å fordele det som fantes mest mulig rettferdig. En vanskelig oppgave.

Under den annen verdenskrig ble Kolbotn skole okkupert noen måneder i 1940 og Gjersjøen sommercamp ble militærleir. Ellers var det liten militær aktivitet i Oppegård. Motstandsgrupper ble dannet med grunnlag i roverspeidere og idrettsbevegelsen. Dette ble etter hvert mer organisert, og da frigjøringen kom ble det mobilisert to tropper av oppegårdfolk på Verpåsen.

Helsevesen

Etter mange forsøk på å skaffe egnet bolig, får vi egen distriktslege i 1921. Dr. Sigurd Müller får stillingen etter å ha praktisert her siden 1918. Han blir etterfulgt av Ole Kjos i 1936. Kommunen ansetter helsesøster i 1922 etter at sanitetsforeningene har stått for dette en tid. Fra 1926 får vi eget apotek på Kolbotn og i 1937 får vi egen skoletannpleie også nå med hjelp fra sanitetsforeningene. Foreningene setter også i gang spedbarnkontroll.

Nå har vi legesentre på Tårnåsen, Trollåsen, Solgården og Greverudsenteret. Vi hadde også et i Holbergs vei, men dette ble i 2003 slått sammen med Tårnåsen.

Ellers har vi felles legevaktjeneste med andre Follo-kommuner på Ski sykehus.

Tannlege Torleif Lundeby startet sin virksomhet i villa Aulestad, men flyttet til eget hus i Solbråtanvn. Nå er det en rekke tannleger rundt om i kommunen.

Oppegård sanitetsforening sammen distriktslege Kjos ordnet med barnekontroll.

LITTERATURLISTE

*Til dette historiehæftet er det en uendelighet av kilder. Det meste er basert på mitt "Oppegård Leksikon" som igjen bygger på min "Oppegårds historie i telegramstil" hvor enkeltkilder er angitt. Begge ligger på Oppegård Historielags nettside med adresse Oppegaard-historielag.org.
Nedenfor gjengir jeg de viktigste kildene.*

- Akershus fylkes veghistorie, ingeniør J Gjærum, 1948.
Akershus fylkesleksikon. Del av Det norske næringsliv, 1952.
Argus, utklippfirma. Avisartikler om Oppegård for perioden 1962-84. Biblioteket, Kolbotn.
Arkeologisk Rapport fra Registreringsarbeidet i Oppegård kommune 1993 og 1999, Ole W. Rojahn.
Barca, Eivind. Lokalhistoriker. Skrifter og samtaler.
Bygda og idretten, Oppegård syd ved århundreskiftet, Oppegård Idrettslag gjennom 75 år.
Follominne, Årbok for Follo Historielag (Follo Historie- og Museumslag), Drøbak.
Fra rødt til blått - en beretning om Høyre i Oppegård, tidligere ordfører Tore Haugen.
Guttedager på Kolbotn, Kaare Petersen. Illustrert av Agnes Dæhlie, 1989. Tiden 1920-1940.
Hans Knutsen 1879-1958, redigert av Johan Andersen. Layout Svein Aarset, 1994.
Kirke og menighet i Oppegård, Hans Christen Mamen, 1976.
Kulturminneatlas for Follo. Ferdsel og Vegfar, Trond Taugbøl, 1995.
Kulturminner i Gjersjøelva, Ragnhild Grøndahl Krogness.
Landstormen 60 år. 1916 – 1976, Eivnd Barca..
Lokalavisen Oppegård, gratisavis hver 14. dag, journalist Unni Fjeld dekker det meste av stoffet.
Lokalhistoriske samling ved Oppegård bibliotek, Kolbotn. Egen reel.
Menighetsbladet for Oppegård, innbundet samling 1972-1973.
Norges land og folk (Akershus) *)
Norske Gaardnavne, Oluf Rygh, 1898.
Norske lensregnskaper, 1547-1568.s
Norske regnskaper og jordebøker, 1520-1570.
Oppegård Arbeiderparti 1912-1972.
Oppegård Bygdehistorie. Manuskript etter kartograf Martin Petersen (1862-1948).
Oppegård Historielags kalendere.
Oppegård kommunes historie, Eivind Barca, 1965.
Oppegårdliv. Tirsdagsbilag til ØB. Startet 21/1 2003.
Posthistorie fra Oppegård, Birger Løvland, 1990.
Så vidt jeg husker....., et tilbakeblikk i anledning Svartskog Idrettsforenings 40-års jubileum 1980, Ivar Svensen, illustrert av Ellen Linde-Nielsen.
Østberg, Willy. Lokalhistoriker. Skrifter og samtaler.
Østlandets blad (ØB), Ski.

GJERSJØ-BÅTEN ER HEVET

De aller fleste av medlemmene har nok fått med seg at Gjersjø-båten ble hevet etter planen 22. juni i år. Begivenheten har vært behørig presentert i både lokale og riksdekkende media. Prosessen med frigjøring fra mudderet, hevingen, og frakten inn til elvebredden gikk uten særlig problemer. Arbeidet viste seg enklere enn ventet, og båten viste seg lettere enn vi trodde. Den kunne fraktes fra funnstedet og ned til Ringnes liggende på støttstige på tvers av forpiggen på gummi båten som ble brukt, og ikke under vann. Dette sparte nok båten for risikoen for slitasje. Vel framme ved Ringnes kunne båten løftes opp på lasteplanet til den vendende transportbilen, av frammøtte mannskap og hjelpere, slik at løftekranen ikke behøvde å tre i funksjon.

Foto v/ Karsten Høy

Nå er Gjersjø-båten godt plassert i egnede lokaler i Frogn, under overvåking av Sjøfartsmuseet, og preparering av Follo Museum. Det er meningen at den skal befinne seg nedsenket i en spesiell væske (PEG) i ca. 3 år før videre prepareringsarbeid settes i gang. Vi håper at båten kan beses (for eksempel i gruppe og etter avtale) om ikke altfor lenge.

I ettertid har Historielaget stått for en samling av de sentrale aktørene, på Villa Sandvigen, hvor både de frivillige kreftene, spesielt kara fra Nordic Explorers (dykkerne), og fagfolkene, ble behørig takket for innsatsen og for øvrig hjelp.

ÅPNING AV LANGBYGNINGEN

”LANGBYGNINGEN LOKALHISTORISK MUSEUM”

Nå er det meste på plass, nå er utstillingene åpnet.

Den 23.mai ble den offisielle åpningen av utstillingene i Langbygningen åpnet av leder av Utvalg for Kultur og Oppvekst, Ildri Eidem Løvaas. Gjersjøelvprosjektet kunne gleder seg over stor oppslutning om arrangementet. Mer enn 80 personer, med eieren av bygningen Fred Hallager Juul i spissen, hadde funnet veien til åpningsarrangementet, som ble innledet med demonstrasjon av oppgangssaga, og deretter tur i samlet tropp opp til Langbygningen.

Langbygningen slik den nå fortoner seg sett fra Gamle Mossevei – eller Ljansbruveien – som den nå heter innefor Oslos grense.

Etter den formelle åpningen, med tale og blomsteroverrekkelse til leder av Gjersjøelvprosjektet, Harald Lundstedt, fikk deltakerne en rundtur i utstillingene, med orienteringer og samtaler med de sentrale aktørene i arbeidet. Det er nedlagt en anseelig mengde dugnadstimer over flere år for å få utstillingene i stand. Gjersjøelvprosjektet kunne glede seg over stor interesse, særlig fra de mange som i en nær fortid har bebodd noen av bygningene i Gjersjøelvdalen – stort sett etterkommere av arbeidere ved Ljansbruket.

Ildri Eidem Løvaas holder åpningstalen og overleverer blomster fra Oppegård kommune til leder av Gjersjøelvprosjektet Harald Lundstedt (nærmest trappa).

Bygdebok og leksikon for Oppegård

Bygdeboka

Formannskapet i Oppegård kommune vedtok i slutten av mars 2009 at det skal utarbeides en artikkelsamling med temaer fra Oppegårds historie som skal utgis i anledning Oppegård kommunes 100-års jubileum i 2015. Tore Haugen og Sigurd Birkelund er oppnevnt av formannskapet til bokkomiteen og Oppegård historielags representant er Siri Iversen. Tore Haugen er leder for bokkomiteén. Prosjektleder er Vegard Arnesen fra Oppegård kommune, arkivdepoet. Bokkomiteén hadde sitt første møte 17.06.09 og de første tankene omkring arbeidet framover og hva slags artikkelsamling dette kan bli ble luftet. Neste møte blir i midten av september. I slutten av oktober er det planer om et oppstartseminar for bygdebokprosjektet med en blanding av foredrag og diskusjon om hva bygdeboka skal være og hva den skal inneholde, alle interesserte kan delta på seminaret. Dato annonseres seinere.

Lokalhistorisk leksikon for Oppegård

Som et supplement til bygdeboka skal det skrives artikler om Oppegård innenfor rammen av www.lokalhistoriewiki.no som drives av Norsk lokalhistorisk institutt (NLI). Her er det mulig å legge til utdypende artikler og om lokalhistoriske emner. Oppegård får en egen forside hvor alle artikler som vedrører kommunen vår lenkes sammen i kategorier. Det er flere kommuner som har begynt med lignende prosjekter. Artikkene for Oppegård skal skrives av frivillige og det er Historielaget som har oppgaven som redaktører. De faglige og tekniske rådene vil NLI stå for. På www.okalhistoriewiki.no kan alle sende inn bidrag, både tekst og bilder. Formen er dynamisk på den måten at andre kan legge til ytterligere opplysninger i artikkene, dette kan kanskje virke forvirrende, men historikken på bidragsyterne er tydelig og administratorene ved NLI overvåker alle endringer og kan sette tilbake artikkelen dersom det oppstår feil eller uenigheter. Det er også teknisk mulig å låse artikler slik at teksten ikke kan endres av andre, men at det er mulig å legge til kommentarer. Bildelisenser må imidlertid være frie slik at alle kan bruke dem. www.lokalhistoriewiki.no har nå over 5000 artikler om mange faste bidragsytere, men få fra Oppegård. Vi oppfordrer derfor alle om å melde seg som bidragsyter og skrive litt eller mye om lokalhistorisk relevante emner. Ved å ta en rundtur i eksisterende artikler vil man finne mange spennende eksempler. Adressen er www.lokalhistoriewiki.no, se på hjelpesidene om hvordan man skriver artikler. Det er mulig å få et kurs i wikiredigering ved å kontakte Siri Iversen, telefon: 934 31 105, e-post: siri.iversen@lokalhistorie.no.

OPPEGÅRD HISTORIELAG

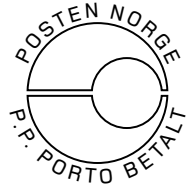
Aktiviteter sommer- og høstsesongen 2009

TID OG STED	ARRANGEMENT	ARRANGØR
Torsdag 20. august kl. 18.00 Rusletur Ljanselva. Start fra Hauketo stasjon	Vandring langs Ljanselva, ned til Fiskevollen/ Stubljan. Gå opp igjen. Evt. retur- transport settes opp, eller bussrute 83 til Kolbotn .	Oppegård Historielag Guiding fra Søndre Aker Historielag (Arne Sunde).
Søndag 13.september kl. 12-14. Kulturminnedagen ”Kulturminner ved vann”. Gjersjøelva.	Sagdemonstrasjon. Vi går opp til Langbygningen etterpå. Eventyrstund med musikk og sanginnslag for barna, med Tone Holte (Kake-Anna).	Gjersjøelvprosjektet Oppegård Historielag
Søndag 27.september Kl. 12.00 på parkeringsplassen ved Gjersjø Bru	Rusletur fra Gjersjø Bru, i kulturminneområdene på Gjersjøbruåsen og opp mot Hvitebjørn. Ole Rojahn guider oss.	Oppegård Historielag .
Søndag 25. oktober kl.12.00 Vær obs på at sommertiden er slutt denne dagen.	Gamlebyen Fredrikstad Felles transport fra Kolbotn og Oppegård (i privatbiler). Avtales pr. tlf.	Oppegård Historielag Guidet omvisning. Lunsj på kafé.
Onsdag 18.november Kl. 19.00 Østlikollen	Oppsummering av Kulturminneåret 2009. Hva skjedde med arrangementene? - og med andre kulturminnesaker i løpet av året: - Gjersjø-båten ”Bygdebok” mv.	Oppegård Historielag
Torsdag 3. desember, Kolben kl 19 – teaterforestilling.	”Barfortjentenes jul” med Tone Holte og ”Kjerringrokk”- trio. Norge – det forjettede land for fattigfolk på den svenske landbygda. Pris kr. 150.00. Annonseres.	Oppegård Historielag Oppegård kommune

KULTURMINNEÅRET 2009 I OPPEGÅRD

Sommer- og høstsesongen

AUGUST	Arrangement	Arrangører
Torsdag 20.8. kl. 18.00 Rusletur Ljanselva. Start fra Hauketo stasjon	Vandring langs Ljanselva, ned til Fiskevollen/ Stubljan. Gå opp igjen. Evt retur-transport settes opp, eller bussrute 83 til Kolbotn.	Oppegård Historielag Guiding fra Søndre Aker Historielag (Arne Sunde).
Onsdag 26.aug. kl. 18.00	Sagdemonstrasjon. Visning av utstillingene i Langbygningen om ønskelig.	Gjersjøelvprosjektet
SEPTEMBER		
Onsdag 2.sept. kl. 18.00	Sagdemonstrasjon. Elvevandring. Visning av utstillingene i Langbygningen om ønskelig.	Gjersjøelvprosjektet
Onsdag 9. sept. kl. 18.00	Sagdemonstrasjon	Gjersjøelvprosjektet
Søndag 13.sept. kl. 12-14. Kulturminnedagen "Kulturminner ved vann". Gjersjøelva.	Sagdemonstrasjon. Vi går opp til Langbygningen. Eventyrstund med musikk og sanginnslag for barna, med Tone Holte (Kake-Anna).	Gjersjøelvprosjektet Oppegård Historielag
Uke 39. Eventyrfestivalen. Eventyrstien	Arrangementer og forestillinger i Kolben mv. I Gjersjøvika om kvelden.	Oppegård kommune og friluftslivorganisasjonene
19. sept. - 14. okt. Utstilling i Bibl-galleriet , Kolben	Tema: "Høstløv – barneklær – dukkeklær – bunader osv"	Oppegård Husflidslag
Søndag 27.sept. kl. 12.	Rusletur fra Gjersjø Bru, i kulturminneområdene på Gjersjøbruåsen og opp mot Hvitbjørn.	Oppegård Historielag Guiding ved Ole Rojahn.
OKTOBER		
Søndag 18. okt. Svartskog Oppmøte kl 11.30 på p-plassen ved kirken	Eventyrvandring i Svartskogs skoger. Tone Holte/Kake-Anna tar med voksne og barn til eventyrstund i skogen.	Den Norske Turistforening, Oslo og Omegn.
Mandag 19.okt. kl.19.00 Kolben	Foredrag av Finn-Erhard Johannessen om Ljansgodset og Lars Ingier. Musikk- og sanginnslag med inspirasjon fra Ljansgodset v/bl.a.. Tone Holte.	Gjersjøelvprosjektet Oppegård kommune
Søndag 25. okt. kl.12.00 (OBS: sommertid slutt!!)	Gamblebyen Fredrikstad Felles transport fra Kolbotn og Oppegård (i privatbiler). Avtales pr. tlf.	Oppegård Historielag Guidet omvisning. Lunsj på kafé.
NOVEMBER		
Onsdag 18.nov. kl. 19.00 Østlikollen	Oppsummering av Kulturminneåret 2009. Hva skjedde med arrangementene? - og med andre kulturminnesaker i løpet av året.	Oppegård Historielag
DESEMBER		
Torsdag 3. desember, Kolben kl 19 – teaterforestilling.	"Barfortjentenes jul" med Tone Holte og "Kjerringrokk"-trioen. Norge – det forjettede land for fattigfolk på den svenske landbygda. Pris kr. 150.00. Annonseres.	Oppegård kommune Oppegård Historielag

Avsender: Oppegård Historielag, Postboks 12, 1411 Kolbotn.

NORSK TIPPING GRASROTANDELEN

Støtt Oppegård Historielag

Nå kan ideelle lag og organisasjoner få 5 % av tippebeløpet i direkte støtte fra Norsk Tipping. Forutsetningen har vært at lagene/organisasjonene skal godkjennes for ordningen, og at en registrerer seg hos Norsk Tipping. Oppegård Historielag har nå foretatt slik registrering.

Vi ser svært gjerne at medlemmene følger opp og registrerer seg for å gi sin grasrotandel til drift av Historielaget.

Husk dette neste gang du leverer tipping – fotball – lotto – joker – extra - osv.

FRAMGANGSMÅTE FOR Å BLI MED I ORDNINGEN:

- 1. Du må spille registrert, altså ha tippekort. Husk personlig kode.**
- 2. Si ifra ved innlevering av tippingen at du vil registrere din grasrotandel på Oppegård Historielag. Virkeområde kultur generelt.**
- 3. Hvis tippekommisjonæren ikke finner fram til oss i registeret, skal du oppgi organisasjons-nummer 986689346.**
- 4. Ved senere tippelinleveringer, skjer registrering av grasrotandelen til Historielaget automatisk, inntil du evt. endrer opplegget, eller trekker deg fra ordningen.**

På forhånd takk for støtten!